LETO V., ŠTEV. 18 — CENA 6 DIN

Uredja uredniški odbor — Odgovorni urednik Jože Kastelic — Naslov uredništva in uprave: »Naše delo« pri OO OF Krško — Telefon 43 — Čekovni račun pri narodni banki FLRJ Krško štev. 615-1-95332-16 — Tiska Celjska tiskarna v Celju — Celoletna naročnina 144, polletna 77, četrtletna 36 din — »Naše delo« izhaja dvakrat mesečno.

KRŠKO, DNE 6. OKTOBRA 1952

Poštnina plačana v gotovini

NAŠE DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA KRŠKO

PRED VI. KONGRESOM KPJ

NAŠE LJUDSTVO IMA VEDNO VEČJE ZAUPANJE V SVOJO PARTIJO

V nedeljo, dne 21. septembra je bila v Krškem okrajna partijska konferenca, ki je položila obračun svojega dela v preteklem letu. Konference se je udeležil član biroja CK KPS in ljudski poslanec tov. Hribar Janez.

Referat, ki je obravnaval gospodarsko-politično problematiko in organizacijska partijska vprašanja našega okraja je podal sekretar OK KPS tov. Zupančič Tone. V svojem izčrpnem referatu je orisal uspehe in neuspehe na vseh področjih dela v okraju, navedel vzroke neuspehov, istočasno pa nakazal pot, da se bo moglo delo v prihodnji poslovni dobi bistveno izboljšati.

Iz referata posnemamo glavne misli.

Jugoslovanski delavski razred na čelu s svojo KPJ je dokazal, da je tudi majhen narod sposoben izvajati socialistično revolucijo v vseh vprašanjih družbenega življenja in dejavnosti. Ogromni revolucionarni koraki naših narodov, nad katerimi se divi vse napredno človeštvo, so izredno velik prispevek za ureditev in nadaljnjo poglobitev marksizma-leninizma v vseh naprednih revolucionarnih silah sveta, ki se borijo proti mračnim kapitalističnim, imperialističnim in informbirojevskim elementom. Pri nas delovni ljudje niso najemni delavci za nizek del dobička, ki ga ustvarja njihova proizvodnja, kakor se to dogaja v Sovjetski zvezi in kapitalističnem svetu. Naši delovni ljudje so svobodni gospodarji proizvodnih sredstev, zemlje in njenih prirodnih bogastev. Ko ustvarjamo naše socialistično gospodarstvo, istočasno ustvarjamo tudi našo ljudsko oblast, ki je rezultat višje razvojne stopnje socializma. Pri vsej tej naši gospodarsko-oblastveni dejavnosti pa so nas izkušnje izučile, da je naš največji zaveznik zaupanje v naše lastne gospodarske sile. Zato je potrebno, da naš sleherni delavec, kmet in delovni inteligent prispeva k čimprejšnji izgradnji naše socialistične domovine s svojo vsestransko dejavnostjo, iniciativo in s konstruktivno kritiko.

DELOVNI KOLEKTIVI UPRAVLJAJO SVOJA PODJETJA

Delovni polet naših ljudi je plod doslednosti naše KPJ, ki je pravilno ocenila, da se skrivajo v naših narodih neprekosljive sile. Kljub temu, da smo doživeli gospodarske sabotaže tam, kjer smo jih po osvobojenju najmanj pričakovali, je naša gospodarska petletka dosegla zavidljive zmage, čeprav z enoletno zakasnitvijo. Naši gospodarski forumi in podjetja živo razpravljajo o gospodarskih problemih krškega okraja, povsod se kaže gospodarska razgibanost in napredek. Ti novi odnosi so živo zainteresirali delavca na kvaliteti proizvodnje, kakor tudi na kontrolo nad delom delavskih svetov in upravnih odborov. Delavski sveti poznajo problematike svojih podjetij ter precej uspešno rešujejo svoja gospodarska vprašanja. Dosedanji uspehi naših gospodarskih podjetij pod neposrednim vodstvom delavskih svetov in upravnih odborov so torej plod pravilne rešitve gospodarsko družbenega vprašanja. Vsekakor je pa nepravilno postopanje nekaterih OPO v posameznih podjetjih, da posvečajo premalo pažnje utrditvi socialistične zavesti v delovnih kolektivih, a oportunistični izgovori gotovih članov KP in funkcionarjev sindikalnih organizacij, da imamo tu opravka v večini s tako zvanim »polproletariatom«, so skrajno neumestni in škodljivi. Tudi polproletarec kot proletarec je deloven človek in kot takega je naša dolžnost, da ga gradimo, tako da postane tudi on zaveden član delavskega razreda.

REORGANIZACIJA ZADRUŽNEGA ŽIVLJENJA NA VASI

Navodila CK KPJ o nadaljnjem delu socialistične preobrazbe našega kmečkega gospodarstva potom enotnega zadružništva je imelo že sedaj vidne uspehe. S poučevanjem tega navodila je dobilo partijsko članstvo močno teoretično orožje za nadaljnjo borbo in pravilno sprovajanje zadružništva v življenje. Ta kvalitativen skok pomeni vprašanje poglobljene demokratičnosti v zadružno življenje, zaradi česar postaja zadružništvo bolj dostopno za široke kmečke množice. Vendar pa zahteva prav zaradi tega mnogo več političnega dela in gospodarske razgledanosti od članov Partije.

Prvi občni zbori KZ, ki so se vršili v našem okraju, so bili veren odraz razumevanja in gospodarsko-političnega dela članov Partije in OPO med širokimi kmečkimi množicami. V krajih, kjer obstojajo močne OPO ni bil problem zvišati deleže in spremeniti zadružna pravila, kakor n. pr. na Bizeljskem, v Pišecah itd., nasprotno pa reorganizacija ni mogla uspeti, kjer imamo slabe OPO kakor je to primer v Vel. Trnu, Starem gradu, na Blanci itd. Jasno je, da take OPO, ki se ne poglabljajo konkretno v gospodarske probleme, ki nimajo odrejene gospodarske perspektive ter nenehno ne skrbijo za odpravo napak, ne morejo imeti kakršnega koli uspeha pri množicah.

Odrezane in izolirane so od ljudi, njihovo partijsko delo pa se odraža v neplodnih sestankih, od katerih nimajo niti Partija, niti ljudje nobene koristi.

Naš okraj je prejel doslej 15 milijonov dinarjev kredita in to v glavnem za nabavo kmetijskih strojev. Ta kredit je sedaj v celoti izrabljen za nabavo rigolnega pluga, dveh traktorjev — goseničarjev, šestnajst navadnih traktorjev tipa »Steyer« ter nekaj ostalih manjših strojev. Sedaj so pa odprti neomejeni krediti za nabavo strojev, živine ter obnovo našega sadjarstva in vinogradništva.

DRUŽBENI PRISPEVEK KRŠKEGA OKRAJA

V okrajnem merilu obvezuje družbeni prispevek v letošnjem letu:

I. V socialistični sektor za 928 milijonov din (delavci in uslužbenci v podjetjih);

II. privatni sektor za 130 milijonov dinarjev (kmetje in obrtniki).

Skupni prispevek znaša torej eno milijardo 158 milijonov dinarjev, kar kaže, da socialistični sektor prispeva skupnosti sedemkrat več kot privatni sektor. Iz tega sledi, da levji delež v socialistični graditvi dajejo v splošne družbene fonde delavci in nameščenci, a ne kmetje in obrtniki, kljub temu, da ima naš okraj izrazito agrarni značaj. Zato lahko povemo vsakemu privatnemu obrtniku in kmetu, ki stoka in tarna o plačilu svojih davkov, češ da daje kmet največ državi, da skupnosti daje mnogo manj kot delavec. Davčna situacija je za kmetijski sektor povoljna, kajti od razpisanih treh letošnjih akontacij v znesku 89 milijonov dinarjev je vplačanih 79 milijonov. Slabša pa je situacija pri obrtnikih, ki dolgujejo na davkih okrog 6 milijonov dinarjev. Med njimi samimi ni prave diferenciacije, in sicer med obrtniki, ki sami delajo, in tistimi, ki delajo z najeto delovno silo.

REORGANIZACIJA LJUDSKE OBLASTI

Ko smo na razvalinah povojne dobe začeli graditi naš socialistični družbeno-gospodarski red, smo vzpored s tem izvršili še drugo zgodovinsko dejanje, ki ni življenjske važnosti samo za narode Jugoslavije, ampak za vse ostale narode sveta, ki težijo k svobodnemu demokratičnemu razvoju, in to je, ustvarili smo si močno ljudsko oblast. Ta ljudska oblast je dala našemu delovnemu človeku ljudska revolucija, ki se je razvijala vzporedno z narodnoosvobodilno borbo, v kateri je padlo tisoče in tisoče dragocenih življenj.

Gospodarstvo je osnova življenja in mora služiti cilju in namenu, da bo naš socialistični človek živel človeka dostojno življenje. Zato pa je bilo treba najti novih oblik naše uprave, ker ni vseeno, na kakšni gospodarski podlagi se nahaja. Izvršili smo komasacije posameznih KLO in dobili občine, teritorialno večje in gospodarsko močnejše, tako da imajo sedaj vse pogoje samostojnega življenja, upravljanja in gospodarskega vzdrževanja. Pri komasaciji KLO in reorganizaciji osnovne ljudske oblasti smo imeli v nekaterih primerih precejšnje težave, ker celo OPO in pa tudi poedini člani Partije niso hoteli razumeti pomena in namena tega velikega posega v organizaciji ljudske oblasti, niti niso videli potrebe z ozirom na vsebino novega gospodarskega sistema. (Videm, Sromlje, Kapele, Vel. Trn, Stari grad).

Od prejšnjih 53 KLO imamo danes le 26 občin, ki jih vodijo začasni občinski ljudski odbori. Z ozirom na predstoječe volitve morajo OPO posvetiti vso pozornost občinskim ljudskim odborom, jih očistiti od sovražnih elementov ter jim onemogočiti ponovno kandidaturo.

Ako si pogledamo prejšnji in novi zakon o ljudskih odborih, bomo takoj videli bistveno razliko in velik korak v nadaljnjo demokratizacijo ljudske oblasti. Po novem zakonu bomo sedaj imeli poleg okrajnega ljudskega odbora kot soodločujoči organ tudi »Svet proizvajalcev«, ki bo imel odločilno vlogo pri izvajanju družbenega plana. S tem se bo tudi poglobila razredna borba, istočasno pa demokratičnost pri sprejemanju uredb, zakonov in volitev.

Po referatu tov. sekretarja so posamezni delegati v svoji diskusiji kritično pregledali in obdelali vsa pereča vprašanja in problematiko svojih krajev. Zaključno besedo je imel član politbiroja CK KPS tov. Hribar Janez, ki je v svojem govoru orisal lik komunista ter govoril o skrbi ljudske oblasti za rešitev vprašanja reorganizacije zadružnega življenja in socializacije naše vasi. Končno je omenil tudi pomen raznih delegacij in deputacij, ki obiskujejo našo državo ter podčrtal vlogo, ki jo odigrava Jugoslavija na svetovno politični areni, posebno pa še med svetovnim proletariatom, kot prvoborilka za čistost naukov marksizma-leninizma.

Nad 17.000 prebivalcev krškega okraja se je udeležilo velikega partizanskega tabora v Dolenjskih Toplicah

Prebivalci našega okraja so se z vso vnemo pripravljali, da se v čim večjem številu pridružijo praznovanju prvih slovenskih brigad v Dolenjskih Toplicah. Da bi pa bila stvar kar najbolje izvedena, so bili od strani okrajnega štaba postavljeni pododbori. In res, že v soboto 13. septembra so se odpravljale številne skupine proti Novemu mestu in dalje proti Dolenjskim Toplicam, kjer so se stari partizanski borci zopet sestali in proslavili ta tako prisrčen partizanski praznik, 10-letnico ustanovitve prvih štirih partizanskih udarnih brigad — Tomšičeve, Cankarjeve, Gubčeve in Šercerjeve.

V soboto zvečer so bile prireditve in akademije v Dolenjskih Toplicah, Novem mestu in vseh partizanskih krajih ob reki Krki. Nenehno so prihajale vedno večje in daljše kolone udeležencev iz vseh krajev Slovenije, kakor tudi iz Primorja in Koroške.

Naslednjega dne pa se je vsa ta številna, nad 250-tisočglava množica sešla na jasi sredi gozdička ob Sušici, kjer je napolnila sleherni kotiček.

V nedeljo okrog 9. ure dopoldne so pred slavnostno tribuno prikorakale Tomšičeva, Cankarjeva, Gubčeva in Šercerjeva brigada pod poveljstvom svojih komandantov. Na tribuni za pevce so bili združeni pionirski zbori, moški zbori in godba JLA.

Nekako pred 10. uro, ko je bil napovedan začetek slavnosti, je na slavnostnem prostoru nad tribuno zvalovilo veselje, ploskanje in radostni klici in vsa množica je navdušeno pričela pozdravljati svojega ljubljenega maršala Tita.

V imenu borcev brigad je maršalu Titu predal raport narodni heroj polkovnik Franc Hočevar-Ciril, nekdanji komandant XV. divizije, nakar je maršal Tito pozdravil brigade in vse udeležence tega velikega zborovanja.

Slavnost je otvoril podpredsednik glavnega odbora ZB NOV Slovenije narodni heroj tovariš Jože Borštner. Sledil je nagovor tovarišu Titu od strani podpredsednika GO ZB NOV Slovenije, narodnega heroja Jožeta Borštnerja. Za tem je tovariš Tito vsem navzočim iskreno čestital k prazniku ustanovitve slovenskih brigad in v svojem enainpolurnem govoru opisal zgodovino slovenskih brigad, podal zunanji in notranji politični pregled.

Govoru maršala Tita so sledile še pevske točke pionirjev in pevskega zbora »Srečko Kosovel« ter invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane.

EDEN POVABIL MARŠALA TITA V LONDON

Britanski podpredsednik vlade in zunanji minister Eden je ob svojem obisku v Jugoslaviji povabil v imenu predsednika angleške vlade Churchilla, maršala Tita, naj obišče Veliko Britanijo.

Povabilo britanskega ministrskega predsednika Churchilla je znak, da se naši odnosi z Veliko Britanijo vedno bolj zboljšujejo in da je možno tesno sodelovanje za obrambo pred napadom.

KRIZA V FRANCOSKI PARTIJI

Francoska partija kominformovcev doživlja te dni krizo, ki ni tako majhnega pomena, niti ni od danes. Iz tajništva stranke so odstranili André Martyja, ki ostane sicer še v politbiroju, iz politbiroja pa Tillona, ki ostane še v centralnem komiteju. Časopisi različno komentirajo ta dogodek. Sodijo, da ne gre le za malenkostna nesoglasja, ampak da gre predvsem za odstranitev z odgovornih položajev ljudi, ki se nočejo slepo pokoravati ukazom tujine, ampak ki mislijo z lastnimi možgani.

Deset let

(ob desetletnici ustanovitve slovenskih brigad)

Deset let je za nami,
deset let —
od teh skoraj pol,
ko v borbi krvavi
tujcu kazali smo pest,
ko tujca z rodne smo grude pregnali!

Deset let žrtev in dela!

A danes,
ko zopet smo zbrani,
ko borec spet borca zagleda,
ga poljubi, objame,
danes,
ko je naš Tito med nami,
danes vse je veselo,
vse vriska in poje,
pozablja na dneve tegobne,
ko puške v rokah so borcev
pred leti še pele pesem svobode!

Hvala vam, borci,
vam, matere, hvala,
ki ste sinove in hčere
poslale v gozdove,
da so rešili nas suženjstva — smrti!

Vam slava, vse žrtve,
ki padle za nas ste
in našo svobodo,
saj vi ste mejniki dveh dob —
ste zarja lepše bodočnosti naše!

Deset let je za nami,
a v letih desetih teh
se vse je tako spremenilo,
ko da deset bi desetletij minilo,
ko da krog nas nastal je nov svet...
... novo, srečnejše življenje...

D. V. Svetinov

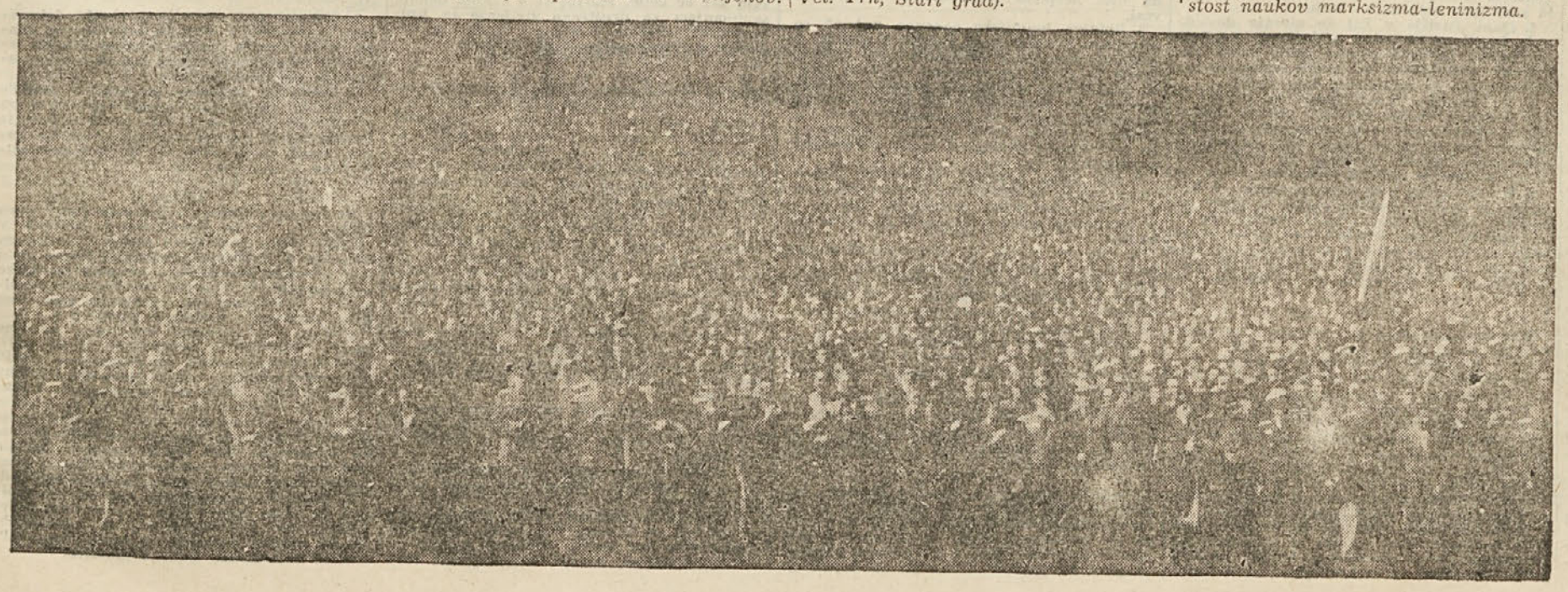

Ukaz o imenovanju novih narodnih herojev

Prezidij Ljudske skupščine FLRJ je izdal ukaz, s katerim se za brezprimerni heroizem v boju proti ljudskim sovražnikom in dokazano junaštvo ter zasluge v narodnoosvobodilni borbi od 1941 do 1945, odlikujejo z redom narodnega heroja:

Bojan Polak-Stjenka, polkovnik JLA, Franc Rojšek-Jaka, polkovnik JLA, Albina Mali-Hočevar, Franc Avbelj-Lojko, Jože Kadunc-Ibar, Alojz Popek-Vandek in Martin Kotar.

Objavljamo kratek življenjepis in sliki narodnega heroja Albine Mali-Hočevar, katera se nahaja v našem okraju od meseca aprila t. l.

Narodni heroj Albina Mali-Hočevar

Rojena je bila 12. septembra 1925 na Vinici, okraj Črnomelj, kot hči čevljarja. V šolo je hodila od 1933—1940, nato je bila pri teti na Brezovi rebri pri Novem mestu kot pastirica; nekaj časa je služila kot gospodinjska pomočnica v Novem mestu, leta 1941 pa se je vrnila domov in ostala tam do 8. julija 1942, ko je vstopila v partizane v zapadnodolenjski odred. Takrat še ni dopolnila 17 let starosti in je bila telesno šibka. Prestala je vso težino velike italijanske roške ofenzive in v najtežji situaciji prepeljala skupno 16. tovarišev čez Krko na Brezovo reber. Kasneje se je pridružila zopet zapadnodolenjskemu odredu, pri katerem je ostala do 26. decembra 1942. Vstopila je v 3. četo III. bataljona Tomšičeve brigade in postala bolničarka. Kot bolničarka je bila izmed vseh najzvestejša in najskrbnejša, izkoristila pa je tudi vsako priliko, da se je z izredno hrabrostjo neposredno tudi sama udeležila borbe s sovražnikom. Ob prodoru Tomšičeve brigade, v smeri proti Ljubljani, je v vsakodnevnih borbah Albinca kot bolničarka izredno hrabro in požrtvovalno opravljala svoj posel.

Narodni heroj Albina Mali-Hočevar

Za ranjence pa je izredno skrbela tudi po borbi, da so bili dobro oskrbovani in transportirani v bolnico. V skupni akciji s hrvatsko XIII. brigado blizu Draganiča je, ko je videla pomanjkanje sanitetnega materiala v tej brigadi, prešla prostovoljno k hrvatski brigadi in nudila ranjencem prvo pomoč, za kar je dobila pohvalo od komandanta Crnega. Ob prehodu v ofenzivo na Suho krajino je pokazala osebno hrabrost s tem, da je z dvema tovarišema jurišala na belogardistično zasedo, jo pregnala in zaplenila orožje. Njen odnos do ranjencev kažejo številni primeri, kakor n. pr. v borbi za Ambrus je bil smrtno ranjen tovariš Milče, kateremu je v zadnjem življenjskem trenutku Albinca požrtvovalno stregla in ga pomirila z obljubo, da bo šla k materi v Polje pri Ljubljani povedat, kje počiva njen sin, kar je po vojni tudi izpolnila. Sodelovala je v veliki borbi na Jelenovem žlebu in na pohodu Tomšičeve brigade preko Notranjske. Prvič je bila ranjena v borbah v Suhi krajini od bombe, je pa rane zatajila, ker ni hotela iti v bolnico in zapustiti svoje edinice. V borbah pri Turjaku, ko se je Tomšičeva brigada umaknila na položaje okrog Osolnika in so bili ponoči nepričakovano napadeni od plavogardistov, je pokazala izredno drznost in razgibanost med borbo. Plavogardisti so streljali na kolono iz utrjene cerkve. Razvila se je dolgotrajna nočna borba. Med borbo je Albinca vzela mitraljezcu, ki je od utrujenosti zadremal, mitraljez in sama streljala z njim ter dala s svojim izrednim zgledom mitraljezcu zopet pogum, da je sam nadaljeval z borbo.

Zdravila se je po raznih bolnicah. Skupno ima 35 ran in potek zdravljenja je bil dolgotrajen, posebno ker se ji je rana na obrazu stalno gnojila. Marca 1944 je bila poslana na bolovanje na belokranjsko področje, bila je tudi kuharica v ortopedski delavnici pri invalidih, dovršila je partijsko šolo pri CK KPS. Potujoči drobci mine so ji povzročili ometavico na očeh, zaradi česar je bila kot bolnik transportirana v Italijo na zdravljenje. Tam je ostala do decembra 1944, ko je bila prepeljana v Split. 11. januarja 1945 je rodila sina in se 12 dni po rojstvu otroka prostovoljno javila v I. dalmatinsko brigado. Na pohodu je pri Kninu v ostri zimi močno ozebla, zaradi česar se je morala vrniti v Split. To je bil njen zadnji poskus, da bi ostala v borbeni edinici. Je osemdesetodstotni invalid. Poročila se je leta 1945 s sedanjim kapetanom JLA tovarišem Hočevar Francem, kateremu je rodila tudi tri otroke. Najstarejši je star 7 let, a najmlajša hčreka pa je 2 leti. Kljub temu, da je že toliko prestala je vestna in skrbna mati in gospodinja in zelo delavna tudi na političnem področju kot članica občinskega komiteja KPS Cerklje ob Krki.

Narodni heroj Albina Mali-Hočevar v družinskem krogu

Iz konference predsednikov občinskih ljudskih odborov

Pretekli teden se je v Krškem vršila konferenca predsednikov občinskih ljudskih odborov, kjer so razpravljali o pripravljalnih delih za izvedbo volitev za občinske ljudske odbore, ki se bodo predvidoma vršile v mesecu novembru. Konferenco je vodil tovariš Lojze Colarič, predsednik OLO, ki je v svojem uvodnem govoru poudaril in orisal najnujnejša pripravljalna dela za izvedbo volitev. Kot eno najvažnejših del smatra ureditev občinskih volilnih imenikov, ki bodo tvorili osnovo za pravilno izvedbo volitev. Druga važna naloga je določitev števila odbornikov volilnih enot ter volišč. Število odbornikov naj bo v skladu s številom prebivalcev, na vidiku je imeti, da manjše število odbornikov napravi odbor elastičnejši, zato je nujno potrebno, da občinski odbori na svojih sejah resno pretresajo to vprašanje in določijo število odbornikov, ki bo zagotovilo pravilen razvoj in delo občin. Kandidate za občinske odbornike bodo postavljali na zborih volivcev po volilnih enotah, nujno je potrebno, da zbori volivcev pretresejo z vseh vidikov vsakega kandidata tako, da bodo prišli v bodoče občinske ljudske odbore odborniki, do katerih ima ljudstvo zaupanje, so vseskozi pošteni in predani naprednemu kmečkemu gospodarstvu in naši stvarnosti.

Volitve se bodo vršile na vsestransko demokratični osnovi, zato je nujno potrebno, da sodelujejo prav vse množične organizacije pri izvedbi pripravljalnih del, posebno pa pri izbiri kandidatov, ter tako onemogočijo raznim vaškim špekulantom ter nasprotnikom naše miselnosti, da bi se vrinili v občinske ljudske odbore, in tam v kalnem ribarili in izkoriščali položaj občinskega odbornika za dosego gotovih predpravic sebi, svojim prijateljem in znancem. V zadnjem času posveča naša ljudska oblast posebno pažnjo razvoju kmečkega gospodarstva v naprednem smislu pod parolo znižanja proizvodnih stroškov in zvišanja ha donosov, kar dokazuje dejstvo, da je dala zvezna vlada v ta namen kredit 3 in pol milijard dinarjev, zato je nujno potrebno, da pridejo v občinske odbore ljudje, ki imajo smisel za napredno gospodarstvo in dobrobit jugoslovanskega delovnega ljudstva.

Med drugimi vprašanji se je razpravljalo tudi o davčnih zaostankih v posameznih občinah, tako po skupini obrtnikov kakor tudi po skupini kmetov. Pri obrtnikih imamo primere, kakor krojač iz Velike doline, da že 2 do 3 leta ni plačal nikakega davka. Razumljivo je, da to zelo kvarno vpliva na vestne in redne davkoplačevalce. Proti takim-le izkoriščevalcem moramo pač nastopiti z vso strogostjo. Druge primere imamo zopet ko župniki, kakor n. pr. Rampret iz Zabukovja ima davčne zaostanke, a ko mu je občinski odbor hotel za poravnavo davkov zarubiti kravo, je župnik izjavil, da krave ne morejo zarubiti, ker je ista last kuharice. Tako vidimo na kake premetene načine se skušajo gotovi ljudje izogniti davčnim obveznostim. Vsekakor neumestno je pa stališče predsednika občinskega ljudskega odbora Leskovec pri Krškem, ki zagovarja znižanje davčne odmere znanemu bogatašu Zupančiču, češ da se mu je pri avtomobilu zlomila os, za čigar popravilo je moral plačati 100.000 dinarjev. Radovedni smo, ako po vzorcu Zupančiča odpisuje odnosno predlaga znižanje davčne odmere predsednik iz Leskovca

(Nadaljevanje na 3. strani)

Kaj je novega po svetu...

SOVJETSKA VLADA ZAVRNILA PREDLOG O SKRAJŠANI POGODBI Z AVSTRIJO

Pariz, 28. sept. (AFP). — Sovjetska vlada je poslala pozno sinoči odgovor zahodnim silam na njihovo zadnjo noto o Avstriji. Sovjetska nota zavrača predlog zahodnih držav o sklicanju konference štirih sil, na kateri bi sprejeli skrajšano pogodbo o Avstriji. Sovjetska vlada sodi, da je »skrajšana pogodba« v nasprotju s sklepi, sprejetimi v Potsdamu, ker se nanaša samo na del celotnega avstrijskega problema. Sovjetska vlada, pravi nota, ostane še naprej na svojem stališču, ki ga je navedla v prejšnjih notah zahodnim državam. V noti je rečeno, da Sovjetska zveza privoli na sklicanje četverne konference o Avstriji s pogojem, da se prej razčisti vprašanje, če so zahodne sile pripravljene umakniti svoj predlog o »skrajšani pogodbi z Avstrijo«. Sovjetska vlada je tudi v tej noti povezala vprašanje mirovne pogodbe z Avstrijo z vprašanjem Sto, trdeč, da je lahko sporazum o avstrijski državni pogodbi dosežen samo na podlagi potsdamskega sporazuma in izpolnitve obveznosti, ki so jih prevzele zahodne sile z mirovno pogodbo z Italijo glede Svobodnega tržaškega ozemlja.

ANTHONY EDEN ODPOTOVAL V LONDON

Celovec, 28. sept. (Reuter). Britanski minister za zunanje zadeve Anthony Eden je danes odpotoval nazaj v London. Ob odhodu je izjavil, da bo britanska vlada storila vse, kar bo mogoče, da se doseže sporazum, ki bo dal Avstriji resnično neodvisnost. Obljubil je, da bo britanska vlada vztrajala pri svojem prizadevanju ne glede na ovire.

NORVEŠKI SINDIKATI PROTI SPREJEMU ŠPANIJE V UNESCO

Oslo, 28. sept. (Reuter). Norveški sindikalni kongres je poslal danes pismo vladi, v katerem zahteva, da norveški delegat na zasedanju Generalne skupščine OZN za znanost, kulturo in prosveto (UNESCO) glasuje proti sprejemu Francove Španije v organizacijo UNESCO. Generalna skupščina te organizacije bo novembra v Parizu.

GORIŠKI NADŠKOF IŠČE JANIČARJE

Trst, 28. sept. (Tanjug). V obmejnih področjih Italije je oživela dejavnost italijanskega klera med slovensko manjšino. Te dni je bil na pobudo goriškega nadškofa Ambrozia sestanek nekaterih slovenskih duhovnikov. Na sestanku so pripravljali tla za ustanovitev tako imenovanega slovenskega odbora italijanske klerikalne organizacije znane pod imenom »Comitati Civici«. Ta organizacija združuje v Italiji vse klerikalne organizacije, društva in politične skupinice z izključnim namenom, da podpirajo politiko krščansko demokratske stranke. V področjih, kjer so naseljeni Slovenci, je ta organizacija najbolj zagrizen zagovornik protislovenske politike rimske vlade.

V Egiptu še vedno trajajo ukrepi za čiščenje političnega in državnega aparata. V kratkem bodo začeli soditi 70 visokim funkcionarjem javnega življenja v Egiptu zaradi korupcije. Kaže tudi, da so začeli izvajati agrarno reformo. Po poročilih časopisov bodo najprej razdelili 80.000 hektarov kraljeve zemlje, ki je bil največji veleposestnik v Egiptu. Prihajajo poročila, da se veleposestniki upirajo agrarni reformi, zato so jih nekaj takih, ki so nājeli celo druge za obrambo posestev ali pa uničili, kar se je dalo, aretirali. Anglija skuša biti vedno v čim boljših odnosih z Egiptom, čeprav ni rešeno vprašanje Sueza. Te dni so ponudili Egiptu nekaj strokovnjakov, ki bi pomagali izvajati agrarno reformo.

Resolucija in sklepi o bodočih nalogah Komunistične partije okraja Krško

I.

V času, ko se vse bolj in bolj zaostrujejo odnosi med zahodnimi in vzhodnimi velesilami, v času, ko se med njimi vrši ponovna tekma za oboroževanje, se nehote pojavlja socialistična Jugoslavija, ki zaradi svoje dosledne politike za mir in za mednarodno sodelovanje uživa vse večje in večje simpatije vseh naprednih sil sveta. Progresivna vloga Jugoslavije v mednarodnem merilu v tej dobi je v tem, ker je praktično dokazala, da je tudi majhen narod sposoben voditi neodvisno politiko in se uspešno upirati agresivni in imperialistični politiki, ki jo vodi SZ in njeni sateliti.

Nagla konsolidacija našega gospodarstva, nenehno poglabljanje socialistične demokracije in uvajanje socialističnih odnosov v proizvodnji vključuje v izgradnjo socializma najširše množice, ker v praksi spoznavajo vso veličino programa Partije. Sovražniki delovnega ljudstva, ki so v najtežjih gospodarskih in političnih situacijah dvigali glave in odkrito rovarili proti ljudski oblasti in Partiji jih danes skoraj ni. Njih obstoj je mogoč samo v toliko kolikor svoje delovanje kamoflirajo z raznimi levimi frazami, sklicujoč se na demokracijo.

II.

V okraju Krško se od lanskoletne okrajne partijske konference občuti močna gospodarska razgibanost, kar ni povsod pripisovati posebnemu prizadevanju partijskim organizacijam na terenu, katere je mnogo kje prerasla iniciativa množic. Delavski sveti so v gospodarjenju pokazali veliko zanimanje, kar se odraža v proizvodnji in upravljanju sploh. Delavski sveti in preko njih delavci postajajo vse bolj občutljivi za slabosti, samovoljo, za slab odnos poedincev do dela, kar je vsekakor korak naprej glede zavesti, v odnosu na prejšnja leta. Zanimanje kažejo tudi za napredek komunalne dejavnosti in kmetijstva.

Partijske organizacije so premalo poglobljeno tolmačile vsebinske spremembe v organizaciji ljudske oblasti, ker so vse spremembe zreducirale na golo teritorialno združevanje in krčenje uslužbenskega aparata. Kolektivno upravljanje zaradi tega ni prišlo povsod do veljave. Pri delu samih odborov ni prihajala vedno do izraza razredna zavest članov Partije. Prav tako Partija ni povsod odigrala svoje vodilne vloge v preobrazbi naše vasi, v širjenju kmetijskega zadružništva in razvijanja socialističnih odnosov.

Družbeno politično delo Partije v preteklem letu se je odvijalo pretežno iz partijskih organizacij, pri čemer je trpela širina, ker se množične organizacije niso v dovoljni meri aktivizirale.

Partijske organizacije pri svojem delu še niso povsod prišle iz starega prakticističnega sistema na samostojno politično reševanje problemov.

III.

Za nadaljnje uspešno delo na področju gospodarstva, ideološko-političnem, kulturno-prosvetnem in organizacijskem delu, okrajna partijska konferenca sprejema, na osnovi vsega, naslednje sklepe:

1. Za strokovni dvig delavstva naj partijske organizacije poiščejo svojim podjetjem primerne oblike izobraževalnega dela (strokovna predavanja ljudske univerze, praktično izpopolnjevanje znanja pri strojih itd.).

2. Komunisti naj v bodoče aktivneje sodelujejo pri reševanju gospodarskih problemov na vasi in podjetjih, dajejo več iniciative in predlogov, ki bodo odražali splošne želje volivcev.

3. Številne revizije trgovskih podjetjij so v zadnjem času pokazale slabo in nepošteno poslovanje ter spričo tega postavlja pred naše komuniste nalogo mobilizacije množične kontrole ljudstva nad poslovanjem državnih in zadružnih trgovskih obratov.

4. Člani Partije v LO se morajo dosledneje boriti za pravilno obdavčenje davčnih zavezancev in vsak primer protežiranja poedincev razkrinkati na zboru volivcev kot špekulantsko in socializmu tujo pojavo.

5. V znamenju predpriprav za volitve v LO je preko zborov volivcev povesti diskusijo o dosedanjem delu občinskih ljudskih odborov ter na osnovi ocene dela dosedanjih odbornikov izbirati predloge za sestav bodočih občinskih ljudskih odborov.

6. Z ozirom na gospodarske težave, s katerimi se še bori ljudska oblast in glede na letošnjo sušo, je naloga naše Partije, da se na vsakem mestu odločno bori proti vsaki pojavi razsipanja tako z denarjem, kot materialom, da se po naših podjetjih, zadrugah in ustanovah uvede režim stroge štednje.

IV.

Ker je naš okraj po strukturi pretežno agrarni okraj in je zaposleno preko 45.000 ljudi v kmetijski proizvodnji, je glavna naloga Partije, da postavi vso skrb za izboljšanje kmetijstva v našem okraju.

Odobreni dolgoročni krediti, ki so stavljeni na razpolago za pospeševanje kmetijstva omogočajo, da lahko v vsaki naši občini pristopimo k obnovi sadovnjakov in vinogradov, k potrebnim zadružnim gradnjam, nabavi kmetijskih strojev ter k vsem ostalim gospodarskim ukrepom, ki imajo za cilj čim prej dvigniti kmetijsko proizvodnjo.

Naše kmetijske zadruge, ki so že v tem letu pokazale lepe uspehe v pospeševanju kmetijstva, ostanejo tudi v bodoče najbolj prikladna oblika za medsebojno pomoč kmetovalcev v nabavi strojev in organizacije visoko aktivne kmetijske proizvodnje. Zato se bodo tudi v bodoče vsa finančna in materialna sredstva dodeljevala kmetijskim zadrugam in zadružnim posestvom ter preko teh zadrug tudi vsem ostalim kmetovalcem, ki se bodo odločili za načrtno obnovo poedinih kmetijskih kultur.

Splošna kreditna pomoč za pospeševanje kmetijstva se bo nudila tistemu kraju in občini, kjer bo zanimanje in organizacijska sposobnost večja. Zato je potrebno sledeče:

1. Da partijske organizacije poskrbijo za široko, vsestransko propagando in jasno tolmačenje nove zadružne linije in poti za izgradnjo socializma na vasi. Politična tolmačenja morajo biti podprta s strokovnimi predavanji in konkretnimi gospodarskimi načrti za vsak okraj in področje posebej.

2. Gospodarski svet pri OLO naj ob sodelovanju OZZ in ob pomoči vseh zadružnih, gospodarskih in masovnih organizacij na terenu takoj pristopi k izdelavi perspektivnega plana, obnove in razvoja kmetijstva v okraju Krško, s poudarkom na živinorejo, poljedelstvo, vinogradništvo in sadjarstvo. Naloga partijskih organizacij je, da zainteresirajo vse ljudi za to vprašanje preko množičnih organizacij in pojasnjujejo potrebo po takšnem dvigu kmetijske proizvodnje na bazi krepitve socialističnih odnosov na vasi.

3. Splošne kmetijske zadruge naj ob sodelovanju z občinskimi ljudskimi odbori in ostalimi množičnimi organizacijami izdelajo krajši in daljši gospodarski načrt za obnovo posameznih kmetijskih kultur, zadružnih gradenj in predvidevajo nabavo potrebnih kmetijskih strojev ter plemenske živine. Le na podlagi stvarnih, dobro izdelanih načrtov, se bo prvenstveno dodeljeval kredit posameznim zadrugam.

4. Da bomo koristno uporabljali nabavljene stroje in preprečili okvaro na istih, je treba neprestano skrbeti za šolanje in usposabljanje dobrih tehničnih in strokovnih kadrov.

5. Ker je stanje v nekaterih zadrugah, kot n. pr. v Blanci, Velikem Trnu in Šentjanžu posebno slabo, je prvenstvena naloga osnovnih partijskih organizacij, da proučijo stanje v KZ in jih prej na odprtih partijskih sestankih obravnavajo.

Partija na vasi mora skrbeti za tem, da se zadružna imovina, prvenstveno kmetijski stroji, orodje, živina in poljski pridelki pravilno upravljajo in čuvajo.

6. Partijske organizacije morajo s člani KZ nenehno skrbeti za dobro zadružno vodstvo, ker od tega zavisi uspeh poedinih zadrug ter skrbeti za strokovni dvig in usposabljanje zadružnega kadra.

V.

Vera in zaupanje v množice je tisto, kar odlikuje našo Partijo od ostalih Partij. Mi jugoslovanski komunisti se dobro zavedamo, da je socializem lahko samo plod širokih množic delovnih ljudi, a v nobenem primeru no produkt še tako močnega in popolnega državnega aparata, kakor to mislijo ruski »učenjaki«. Zaradi tega smatramo, da morajo partijske organizacije za borbo proti ostankom tako miselnosti v našem aparatu aktivizirati množice v množičnih organizacijah in društvih, ker je tako tolmačenje tuje nauku marksizma-leninizma. Pri tem so postavljajo pred našo Partijo naslednje naloge:

1. Okrepiti s politično-gospodarskim in organizacijsko sposobnim kadrom vsa vodstva množičnih organizacij, da bodo sposobnejša voditi samostojno politično delo.

2. Člani Partije naj se predvsem udejstvujejo in razvijajo aktivnost v množičnih organizacijah ter tu skrbijo za boljšo vsebino dela, a Fronta naj postane tisti politični center, od koder se razvija vse politično življenje dotičnega kraja.

3. Ker sindikalne organizacije v dosedanjem delu niso uspele zajeti v svoje vrste vsega delavstva, se postavlja pred Partijo važna naloga organizirati delavstvo v sindikat in skrbeti, da bodo sindikati igrali svojo vlogo, ki jim pripada. V ta namen je krepiti vodstva sindikalnih organizacij s sposobnimi in izkušenimi kadri iz vrst delavstva.

4. Partijske organizacije morajo spremeniti svoj odnos do društev in svoje napačno pojmovanje vodeče vloge Partije na ta način, da se ne stavljajo na čelo istih člani KP, zato ker so člani, temveč se s svojim delom, zanimanjem za društveno življenje in problematiko izkažejo koliko so vredni in dodorasli za vodstvo poedinih društev.

VI.

Kljub prizadevanju Okrajnega komiteja na organizacijskem utrjevanju in reševanju notranjih partijskih problemov v nekaterih partijskih organizacijah stanje še vedno ni zadovoljivo. Smatra se, da dokler bodo v partijskih organizacijah taki elementi, ki niti po svoji preteklosti, niti sedanjem zadržanju niso vredni časti člana KP in vse dokler se bo v partijskih organizacijah razvijalo nezdravo notranje partijsko življenje, izbegavalo zdravi konstruktivni kritiki in samokritiki, vse dotlej te organizacije ne morejo v celoti odigrati svoje revolucionarne vloge. Da bi se partijske organizacije uspešno borile proti nezdravim pojavom in slabostim v svojih vrstah, je potrebno:

1. Budno spremljati vsak sprejem v Partijo, da se v njo ne vrinejo antipartijski in moralno pokvarjeni elementi, ki iščejo v partijski organizaciji osebne koristi in dobro ime.

2. Čistiti organizacijo od nepoštenih in nepoboljšljivih elementov, ki s svojim nepartijskim ponašanjem ne dajejo garancije za poboljšanje.

3. Poskrbeti, da kritika in samokritika v življenju partijske organizacije najde svoje pravo mesto.

4. Energično žigosati vsako dušenje (pa naj bi bilo na kakršen koli način) kritike in samokritike kot Partiji sovražno pojavo.

5. Z vzgojnimi ukrepi odstranjevati med članstvom KP nesamokritičnost, užaljenost itd., kar je nespojljivo s članstvom Partije.

VII.

Širitev partijskega članstva od lanskoletne partijske konference, ni bilo delo vseh partijskih organizacij, temveč je 27 partijskih organizacij, ki niso v teku vsega leta sprejele niti enega člana. Tudi kaznovalna politika v preteklem letu ni bila v skladu s sistemom vzgojnih mer naše Partije, ker je bilo 126 članov izključenih iz KP, kaznovanih z drugimi kaznimi pa le 49. S tem v zvezi so postavljajo pred naše organizacije naslednje naloge:

1. Vse partijske organizacije morajo odslej nositi večjo odgovornost za podmladek partijskega članstva, zlasti iz vrst delavcev in kmetov, to je ljudi iz neposredne proizvodnje, ki so kot frontovski, sindikalni mladinci in člani drugih organizacij pokazali svojo politično zrelost in ki so kot člani KZ, občinskih ljudskih odborov, DS itd., s svojim delom dokazali, da so na liniji naše Partije.

2. Pri sprejemanju v članstvo KP, naj nasprotno dosedanji praksi, jemljejo ostrejši kriterij pri nameščencih, kot pri delavcih in kmetih.

3. Urediti je z kandidati, ki se še vodijo v evidenci, da se jih sprejema, ozir. sprejme v članstvo KP, ali razkandidira, v kolikor ne izpolnjujejo pogojev za članstvo Partije.

4. Čimprej naj se reši vprašanje dokončnega sprejema v Partijo tovarišev predlaganih na odprtih partijskih sestankih, da izpolnijo potrebne partijske dokumente in zahtevajo partijske knjižice.

5. Partijske organizacije naj v bodoče spremenijo kaznovalno politiko tako, da se po pravilu pred vsakim primerom izključitve iz Partije izreče poprej vzgojna partijska kazen, zlasti še v primerih, ko gre za nedisciplino, neaktivnost itd.

VIII.

Na osnovi referata in diskusije konferenca zaključuje, da so vzroki večine slabosti v nizkem idejno-političnem nivoju partijskega članstva v slabem ideološko-političnem delu naše Partije. Zaradi tega se pred partijsko organizacijo in kulturno-prosvetne organizacije in ustanove po vprašanju vzgojnega dela, postavljajo naslednje naloge:

1. Oblike in programi vzgojnega dela ne smejo biti šablona posameznih organizacij, temveč morajo sloneti na dejanskem stanju kulturno-prosvetne in ideološko-politične stopnje kraja, ustanove in podjetja, v katerem te organizacije delajo.

2. Poleg že obstoječih oblik vzgojnega dela, naj si partijske organizacije poiščejo kraju primernih oblik dela, kakor: ljudske univerze, kmečko-nadaljevalne šole, vaško-izobraževalni tečaji, gospodarski tečaji itd.

3. Partijske organizacije naj se ne zapirajo in same razpravljajo o gospodarsko-političnih in kulturno-prosvetnih problemih, ki jih morajo poznati, ne samo člani KP, temveč tudi široke ljudske množice.

N-O-V-I-C-E=I-Z=N-A-Š-I-H=K-R-A-J-E-V

PTICE POD NEBOM NE SEJEJO IN NE ŽANJEJO, A VENDAR JIH BOG PREHRANI!

Temu svetopisemskemu izreku menda »prečastiti« gospod župnik Žgajnar Ignac iz Šentjanža na Dolenjskem preveč ne zaupa, zato se drži načela: »bolje drži ga, nego lovi ga,« in pričel zbirati zemeljske dobrine v obliki denarja in goveje živine. Ta gospod je sila človekoljuben in rad pomaga svojemu bližnjemu v stiski, zato je pa posodil Slatnar Ivanu iz Radovan 15.000 dinarjev, Kolar Markotu iz Pristave 12.000 din, Turi Ludviku iz Kaludarja 20.000 din, Varšič Ivanu iz Prenstožec 3.000 din in Dolinšek Tonetu iz Gabrske vasi 2.000 din. Gospod župnik se ne zanima samo za zbiranje in posojevanje denarja, temveč ima tudi globoko razvit čut za živinorejo. Tako je dal v rejo Vodenik Alojziju iz Malence eno telico, Kos Petru iz Martinje vasi eno kravo, Škubcu iz Svinjskega eno telico in Blas Ivanu tudi eno telico. Po tem sodeč je šentjanška fara za gospoda župnika zelo dobičkonosna ter mu prinaša prav lepe dohodke. Vprašanje je samo, koliko teh dohodkov je prijavil občinskemu ljudskemu odboru v Šentjanžu zaradi odmere davka.

Na Raki pri Krškem so nastanjene sestre iz »reda sv. Vincencija Pavelskega«. Od 56 sester je 37 upokojenk, katerih dohodki znašajo mesečno v gotovini približno 75.000 din in 19.000 bonov, kot nadomestilo za prehranbene bone dobivajo približno 32.000 din tako, da znašajo skupni dohodki mesečno 187.000 dinarjev. Poleg tega morajo sestre reda, ki opravljajo civilno službo po naših ambulantah oddajati del svojih plač zavodu. Iz Amerike so tekom tega leta prejele nad 30 paketov, milo itd. Nekateri paketi so tehtali celo preko 100 kg. Poleg imenovanih dohodkov dobivajo »nune« še od domačinov krompir, jajca, mleko, drva kot protiuslugo za pletenje nogavic, jopic itd.

Ker so se sestre čutile kolikor toliko odvisne od bivšega KLO Raka, zato so darovale bivšemu tajniku Tomažinu 2000 bonov, ki jih je z veseljem sprejel, saj predstavljajo vrednost 8000 din. Sestre gotovo niso darovale teh bonov Tomažinu iz ljubezni do bližnjega, temveč so gotovo pričakovale kake koristi od njega in ga hotele s tem podkupiti.

Navedena dva primera nam dovolj zgovorno pričata kako se v naši socialistični domovini »preganja« vera, duhovniki in nune. Zanimivo bi bilo vedeti, kaka pisma pisarijo te nune v Ameriko, kjer prosijo za živežne pakete, kajti prepričani smo, ako bi v svojih pismih, namenjenih v Ameriko, opisale dejanski položaj in navajale vse dohodke, ki jim ljudska oblast nudi za preživljanje, smo prepričani, da bi tudi v Ameriki sprevideli pošiljalci paketov, da nune na Raki niso potrebne pomoči, ker imajo dovolj sredstev na razpolago za pošteno preživljanje. Pozabiti pa ne smemo, da so paketi, ki jih pošiljajo iz Amerike, v mnogih primerih odtrgani od ust tamkajšnjega delovnega človeka in da morajo isti plačevati vsebino teh paketov z žulji svojih rok. Končno smo prepričani, da marsikak pošiljalec teh paketov in darovalec teh dobrin živi v veliko slabših življenjskih prilikah kot živijo nune na Raki.

Vendar od teh ljudi smo vajeni farizejskega zavijanja resnice in se skrbno izogibajo prav vsake izjave, ki bi se glasila v prid ljudske oblasti naše socialistične domovine. V našo domovino prihajajo skoro dnevno razne deputacije, obiskujejo nas naši izseljenci, kjer se na lastne oči prepričujejo o ogabni lažni propagandi, ki izhaja iz gotovih cerkvenih krogov proti naši domovini. Ti ljudje vidijo na lastne oči vsestranski napredek naše socialistične domovine in skrb naše ljudske oblasti za slehernega pripadnika naših narodov, ki je voljan delati a ne živeti na račun svojega sočloveka. Ti ljudje so naši najboljši propagatorji v tujini, kjer prikazujejo dejansko stanje delovnega človeka v naši novi Titovi Jugoslaviji.

IZ KAPEL

Prostovoljno gasilsko društvo Kapele si je zadalo za nalogo, da poveča svoj dom, KUD Kapele pa, da prenovi in uredi gledališki oder, ki bo ustrezal najzahtevnejšim odrskim delom, ki jih namerava uprizoriti v bodoče. V letošnji sezoni bo KUD nadaljeval z delom Ljudske univerze — uprizoril bo Cankarjevo dramo »Hlapec Jernej«, skupno s pionirji pa bo pričel z lutkovnim gledališčem. Občina Dobova je dala KUD na razpolago za knjižnico, vaje in sestanke eno sobo (bivšo pisarno KLO) in tako omogočila društvu čim večji razmah, kajti gasilsko društvo, ki je doslej nudilo svoje prostore KUD, sedaj dozidava in obnavlja, tako da bo dvorana z odrom odslej zadostovala krajevnim potrebam. Kakor občina in gasilsko društvo, nudita KUD vsestransko pomoč, tako upamo, da bodo podprle prizadevanje KUD tudi ostale množične organizacije, krajevne in okrajne oblasti, da bo lahko društvo še vnaprej eno najboljših KUD v okraju

»Ali je v Kapelah potrebna še ena trgovina ali ne?« je vprašanje, ki si ga zastavljajo, ne samo prebivalci Kapel v okoliških vaseh, Podvinj, Vrhja, Jereslavca, Rakovca, Slogonskega, Župelevca in Bojsnega, ko imamo v Kapelah KZ in v Župelevcu njeno podružnico, temveč si to vprašanje zastavljajo tudi v Dobovi, ker nameravajo odpreti v Kapelah podružnico Splošne trgovske. Mnenje članov in upravnega odbora KZ Kapele je, da trgovine — podružnice Splošne trgovske iz Dobove ni potreba, prebivalci okoliških vasi pa so mnenja, da če je pred vojno bilo na teritoriju občine Kapele 8 trgovin, tako 3 v Kapelah, 2 v Vrhjeh, 1 v Jereslavcu in 2 v Župelevcu in da so tedaj vsi trgovci od trgovine lahko živeli z družinami, da bi tudi sedaj bili lahko dve trgovini, ki bi med seboj tekmovali, katera izmed obeh bo nudila kupcem boljše, cenejše in bolj izbrano blago. KZ, ki si je letos nabavila mlatilnico in traktor bo razumljivo v primeru, da se odpre v Kapelah še ena trgovina prikrajšana na prometu, zato je pač to vprašanje eno najbolj perečih v Kapelah, prav tako pa tudi, kakšno stališče bodo zavzeli odločujoči v tej zadevi. (Mnenja smo, da bi bilo najboljše, da bi se o tem vprašanju prebivalci Kapel in okoliških vasi pogovorili na masovnem sestanku ali na odprtem partijskem sestanku, na katerem naj bi tako zastopniki KZ, kot Splošne trgovske podali svoja mnenja ter tako dali prebivalcem tamkajšnjega okoliša možnost, da pametno in trezno premislijo in se odločijo za novo trgovino ali pa proti njej. To bi bilo najbolj pošteno in najbolj pravilno.)

V. D.

4. Prav posebno skrb morajo partijske in frontovske organizacije posvetiti vzgoji naše mladine, zlasti oni, ki ostane neposredno po šolanju brez pravega vodstva in je v tem podvržena raznim negativnim vplivom, v prvi vrsti od strani protiljudskega klera.

5. Da se izboljša vsebina in stopnja kulturno-prosvetne dejavnosti je potrebno, da partijske organizacije posvetijo vso skrb ustanavljanju in organizaciji društev »Svoboda« in KUD povsod, kjer postajajo za to pogoji.

6. Partijske organizacije morajo odločno spremeniti odnos do frontovskega, a v prvi vrsti do partijskega tiska, ki je osnova za gospodarsko-politični in idejni dvig partijskega in frontovskega članstva. V predkongresnem tekmovanju morajo partijske organizacije dvigniti število naročnikov na partijski tisk, v prvi vrsti na »Ljudsko pravico«, ker sedanje število, 248 naročnikov, nikakor ne odgovarja potrebam okraja.

7. Partijske organizacije naj odslej več pozornosti posvečajo izgradnji lika komunistov, izgradnji poštenega delovnega in nesebičnega, v borbi za socialistično izgradnjo smelega in neustrašnega borca, ki bo z lastnim zgledom vodil množice skozi vse naloge, ki jih ima Partija.

IX.

Partijska konferenca daje ponovno priznanje delu in naporom partijskih organizacij na terenu, ki so v preteklem letu, kljub vsem pomanjkljivostim in slabostim odigrale v gospodarsko-političnem in kulturno-prosvetnem delu našega okraja pomembno vlogo in hkrati ugotavlja, da uspehi, doseženi v preteklem letu vendar ne odgovarjajo vloženemu trudu, kar je iskati vzroke v slabem sistemu dela, tako okrajnega in občinskih komitejev, kot osnovnih partijskih organizacij in posameznih članov Partije. Da bi v bodoče prizadevanje komunistov in nekomunistov na polju socialistične izgradnje krškega okraja rodilo še več sadov, je potrebno:

1. Temeljito preanalizirati svoje dosedanje delo in ugotoviti kje so vzroki za neuspeh ali premajhen uspeh v preteklem letu ter na osnovi tega spremeniti način dela.

2. Od časa do časa, to je kadar osnovna partijska organizacija razpravlja o važnejših vprašanjih politike Partije, sklicati odprte partijske sestanke, povabiti množice na aktivno razpravljanje po teh vprašanjih in osvajati vse pozitivne pripombe nepartijskih množic.

3. V cilju čim boljše pomoči osnovnim partijskim organizacijam za njihovo samostojno delo je kadrovsko krepiti občinske komiteje, da bodo oni sposobni voditi samostojno politiko občine.

4. Okrajni komite naj z ozirom na to, da se je dosedanja praksa pokazala kot dobra, še nadalje preko partijskih komisij pomaga osnovnim partijskim organizacijam in občinskim komitejem, kjer isti niso dorasli za samostojno reševanje problemov, kateri stojijo pred njimi.

USPEŠNO DELO ŽINOREJSKEGA ODSEKA KZ VIDEM

Letos januarja so se zbrali živinorejci iz Vidma v šoli na dveh posebnih predavanjih, ki so jih imeli okrajni veterinar Vrečar Karl ter kmetijska strokovnjaka ing. Milkovič in kmetijski referent Doberšek. Rezultat sestankov in predavanj je bil, da so sklenili nabaviti plemenjake ter urediti plemenski krog. Kmetijska zadruga ni štedila denarja in je že v februarju kupila 3 bike v Dobrepolju. Zgoraj imenovani strokovnjaki so pa v marcu pregledali vse krave in telice, jih označili z ušesnimi znamkicami ter določili, katere živali se bodo pripustile k posameznemu biku.

Obenem so živinorejci na občnem zboru sprejeli poseben pravilnik plemenilnega kroga s klavzulo, da kdor bo pravilnik kršil ter gnal kravo drugam, kot je določeno, plača razliko med plemensko in klavno ceno bika (30—50 din po kg). S tem so hoteli vrli Videmčani zatreti jalovost, ki je bila posledica spolne okužbe krav in istočasno dvigniti proizvajalno sposobnost svojih živali. Iniciator vsega tega je bil kmetijsko napredni Mikolavčič Tone, kateremu je vneto pomagal Pribožič Karl in ostali odborniki KZ Videm.

Dne 7. septembra so živinorejci KZ Videm imeli pregled svojega dela, ob priliki razstave živine, za katere je KZ Videm preskrbela 50.000 din nagrade. O uspehu plemenilnega kroga je poročal predsednik živinorejskega odseka tov. Mikolavčič Tone. Živinorejci so se disciplinirano držali plemenilnega kroga in pravilnika. Uspeh je odličen. Pred ustanovitvijo plemenilnega kroga skoraj nobena krava ni hotela biti več breja, sedaj je pa po polletnem delu sigurno brejih 93 odstotkov krav, za 7 odstotkov se pa točno ne ve, če so breje ali ne. To je brez dvoma zelo lep uspeh, kateri lahko služi kot zgled vsem ostalim KZ in živinorejcem.

Na razstavo je bilo prignano 117 glav živine, in sicer 3 biki, 44 enobarvnih rodovniških živali ter 70 glav nerodovniške živine plemenilnega kroga. Razlika med enobarvno rodovniško živino in nerodovniško (šeki) je bila zelo očividna, kajti nerodovniška živina je bila po obliki (kondiciji) veliko slabša. Od rodovniške živine je bilo ocenjeno 5 krav v II. b razred, 24 glav v III. a razr. in 15 glav v III. b razred. Nerodovniška živina je bila ocenjena v naslednje razrede: 1 v II. b razred, 28 v III. a razred, 30 v III. b razred, 11 v IV. razred. Najlepše živali so imeli: Umek, Radanovič, Mižigoj, Pribožič, Hrovat. Komisija je ocenjevala tudi rejce z ozirom na to, kako jih oskrbujejo ter kako rede naraščaj.

Praktično se je to odrazilo v nagradah, kajti odlični rejci so dobili poleg nagrad za živali še 100 dinarjev, prav dobri pa 50 dinarjev, ostali pa nič. Najboljše rodovniške krave (II. b razred) so dobile nagrado po 800 dinarjev po komadu, rodovniške živali III. a razred so dobile po 400 dinarjev nagrade, III. b razred pa po 300 dinarjev nagrade. Bik II. b razred je dobil 1.000 dinarjev, III. a razred 500 dinarjev, III. b razred pa 400 dinarjev. Nerodovniška živina je dobila naslednje nagrade: II. b razred 400 din, III. a razred 300 din, III. b razred 250 din, IV. razred 200 dinarjev nagrade.

Škoda, da je lepo prireditev pokvaril proti koncu močan naliv, tako da ljudem ni bilo mogoče prisostvovati izbiri krave zmagovalke. Toda kljub temu je živinorejski odbor KZ Videm pod vodstvom Toneta Mikolavčiča dosegel svoj namen in žanje lep uspeh svojega dela. Želimo, da bi nadaljeval z započetim delom in dosegel v prihodnjem letu še večje uspehe. Vsem drugim živinorejskim odsekom v okraju pa naj služijo Videmčani kot zgled in jasen dokaz, da tudi na tem polju nekaj dosežejo.

D. T.

Obvestilo podjetjem

Naš partijski tisk bo izdal posebno številko »Tovariša«, posvečeno borbi, delu in življenju našega okraja.

Priporočamo vsem upravnim odborom, delavskim svetom podjetij, direktorjem in upravnikom, da ob tej priliki dajo v to posebno številko »Tovariša« slike iz zgodovine življenja, gradnje in delovnega procesa svojega podjetja ter na ta način priporočajo svoje izdelke, zalogo in postrežbo širokim ljudskim množicam naše domovine.

KUD »IVAN CANKAR« IZ LESKOVCA PRED NOVO SEZONO IN NOVIMI NALOGAMI

Naša družbena ureditev, naprednejša miselnost in uveljavljanje teženj delovnih ljudi na vseh področjih gospodarskega, političnega in kulturnega življenja, nedvomno ustvarja vse pogoje za širok razmah kulturno-prosvetnega dela. Čas razvoja in razvoj družbe ustvarja vedno večje potrebe ravno na tem področju javnega življenja. Res je, da od ljudi zavisi vse, da človek ustvarja in prisvaja materialna sredstva, gradi družbo in postavlja svoje potrebe. Zadovoljiti duševnim potrebam in doseči težnje dolovnega človeka pri njegovem vsakodnevnem izobraževanju pa zahteva tudi za to potrebna sredstva. Razumljivo je, zakaj se v zadnjih letih kulturno-prosvetno delo v Leskovcu kljub prizadevanju posameznih članov društva ni moglo razviti do zaželene višine. Z dograditvijo Zadružnega doma, ki od letošnjega leta že delno služi svojemu namenu, je tudi na tem področju dosežen viden napredek. Poleg požrtvovalnosti članov društva ima pri uspehu veliko zaslug upravni odbor Kmetijske zadruge, ki je izvršil osnovne investicije in doprinesel k ustvarjanju materialnih pogojev za razvoj kulturno-prosvetnega dela. To je dokaz pravilne ocenitve, ki jo ima to področje pri preobrazbi vasi in ki bo imelo prej ali slej tudi svoj pomemben odraz pri poglabljanju zadružne miselnosti.

Tako je razvidno iz poročila na polletnem zboru društva, kateremu je prisostvovalo nad 85 odstotkov članov, da štejejo njihove vrste 72 aktivnih članov, ki sodelujejo v dramatski, pevski, glasbeni, šahovski in risalni sekciji. V prvem polletju so bili najbolj uspešni in agilni člani dramatske in pevske sekcije, ki so 11-krat uspešno nastopili na domačem in tujem odru. Nad 2.500 obiskovalcev teh prireditev jih je čestokrat nagradilo z odobravanjem za njihovo izvajanje in požrtvovalnost. Šahovska sekcija beleži tudi delni napredek, saj so imeli redne študijske ure in izvršili turnir za svoje člane.

Pomembno je to, da so pritegnili k sodelovanju precejšnje število mladine. Pa tudi pionirji so bili zastopani, ki kažejo za to panogo veliko zanimanja. Glasbena sekcija v začetku leta ni mogla priti do veljave, ker ni imela potrebnih glasbil. Po nakupu klavirske harmonike in tudi manjših instrumentov pa so gledalce že dvakrat presenetili na odru. Osnovna ovira za vidnejši napredek glasbene sekcije, kakor tudi pevske je še vedno nerešeno vprašanje klavirja.

Kljub uspehom, ki jih je društvo kot celota doseglo v prvem polletju, so na zboru kritično obdelali dosedanje delo društva in nakazali naloge za novo sezono. Eden od problemov je disciplina posameznih članov, ki čestokrat s svojim zadrževanjem hote ali nehote vcepljajo v društvu malodušje in neaktivnost, kar je predvsem škodljiv pojav, da po neštetih vajah in pripravah za prireditve ta ali oni odstopi od svoje vloge. Za take primere so sklenili ostro kaznovanje, v težjem primeru in ponavljanju pa celo izključitev iz društva. Poleg programa za bodočo sezono so prišli do zaključka, da je nujno potrebno osnovati še sekcijo za predavanja (v bistvu ljudsko univerzo), po kateri so z ozirom na zastoj življenja na vasi in težnji po izobrazbi vsak dan večje potrebe.

Spričo dosedanjega dela društva, ki je poleg navedenih prireditev aktivno sodelovalo pri proslavi 27. aprila, 1. maja in 22. julija ter pri »Tednu matere in otroka«, smemo kljub težkočam, s katerimi se društvo bori, pričakovati tudi v sezoni 1952/1953 zaželen napredek.

OBISK DOMAČINOV IZ FRANCIJE V ARDRU PRI RAKI

Od 11. avgusta do 1. septembra t. l. so bivali med nami naši dragi domači — rudarji iz Francije. Kljub temu, da živijo že več desetletij v tujini niso prenehali ljubiti svoje rodne grude. Na moje vprašanje, kako jim je bilo pri srcu tedaj, ko so se peljali proti domovini in kako tedaj, ko so na postaji Videm-Krško izstopili, so mi dali naslednji odgovor: »Še nikoli nismo šli na potovanje s takim ponosom kakor tokrat. Ko smo se približevali jugoslovanski meji, nam je srce vse burneje utripalo. Na Jesenicah na Gorenjskem nas je velika množica ljudi prisrčno pozdravljala, igrala je godba, slovenska dekleta pa so nam stregla z raznimi jedili in pijačo. Mi smo bili ginjeni do solz in nikoli ne bomo pozabili tega ginljivega sprejema na meji prelepe nove Jugoslavije. V Ljubljani se nam je godilo podobno. Tudi sorodniki so nas že pričakovali na postaji. Kmalu za tem smo se odpeljali proti lepi Dolenjski do postaje Videm-Krško in nato proti Senuši in Straži.« Hitro sem posegla v besedo in jih vprašala: »Ko ste na postaji Videm-Krško izstopili, ali se vam ni zdela okolica majhna in ozka?« »Ne, ne, so mi odgovarjali, nasprotno, vse je tako lepo preurejeno, mnogo lepše je kot takrat, ko smo mi domovino zapustili.« Padlo je še marsikatero vprašanje. Kako pa je bilo snidenje z materami, očeti, brati, sestrami itd. pa sploh ni moči povedati. Za trdno so sklenili, da bodo tudi drugo leto obiskali svojo lepo domovino, toda ne več sami, ampak s svojimi družinami.

Iz tega lahko vidimo, kako sleherni zaveden Jugoslovan nenehno ljubi svojo rodno zemljo in spoštuje svoj materin jezik, čeravno živi daleč od nje.

Ž. A.

Iz konference predsednikov občinskih ljudskih odborov

(Nadaljevanje z 2. strani)

tudi kmetom, ki si voz polomijo. Tako postopanje vsekakor ne more vplivati vzgojno na davkoplačevalce, ako se ščiti človeka, ki morda kot nikdo drugi v Leskovcu lažje davka ne plača.

Nadalje se je razpravljalo tudi o popravilu šole na Kalu v občini Šentjanž, za katere je okrajni ljudski odbor OLO dotiral 1,200.000 dinarjev. Občinski odbor v Šentjanžu na Dolenjskem je sicer spolnil vse obveznosti izvirajoče iz pogodbe, katero je napravil z okrajnim gradbenim podjetjem v Krškem, ki se je obvezalo urediti šolo na Kalu do 30. 9. 1952., a do danes z delom sploh ni pričelo. Ker je nemogoče, da bi gradbeno podjetje do 1. oktobra izvršilo tole obveznost, izhajajočo iz pogodbe, zato je nujno potrebno, da občinski odbor izroči celo zadevo arbitražnemu sodišču in zahteva od gradbenega podjetja odškodnino za neizvršeno pogodbo.

Tovariš predsednik občinskega ljudskega odbora v Vel. dolini nam je s svojim izvajanjem prikazal kako posamezni obiskovalci raznih konferenc na okraju napačno prenašajo direktive med ljudske množice. Zato ni čudno, da pride na vaseh med prebivalstvom do razburjenja in nezaupanja v ljudsko oblast. Ljudska oblast je dala dovolj kredita na razpolago, da naše kmečko prebivalstvo prebrodi težko zimo v pogledu prehranjevanja naših domačih živali z ozirom na letošnjo sušo. Gotovo da posamezniki ne bodo dobili na roke kreditov, da bi si nabavljali večje količine krmnih rastlin in s tem špekulirali. Izjava tovariša predsednika, da ljudstvo ne zaupa v nakupovalce, ki bi dobavljali razne krmne rastline kmečkemu ljudstvu, češ da bi bilo seno pokvarjeno in neužitno, a bi ga morali kmetje kljub temu plačati, dokazuje samo, da se tovariš predsednik ne zaveda važnosti vloge, ki naj jo odigra kmetijska zadruga v Veliki dolini. Organizacijo vsega tega nakupa in razdeljevanje se mora vršiti preko kmetijske zadruge, a kmetijsko zadrugo tamkajšnjega področja sestavljajo najpoštenejši člani, vsaj naj bi jo sestavljali. Ako pa se KZ v Veliki dolini ne zaveda svoje vloge, je dolžnost tamkajšnjih članov, da si izvolijo nov upravni odbor, ki bo bolje zastopal interese tamkajšnjih kmetov.

Primer delovanja začasnega občinskega odbora v Kostanjevici s tovarišem Glohom na čelu nam kaže pravilno pot, ki bi jo morali hoditi vsi občinski ljudski odbori. Občinski ljudski odbor skupno s KZ v Kostanjevici sta ukrenila vse potrebno, da se olajša prehrana naše domače živine. Poleg tega posveča odbor vso pažnjo uvedbe domače obrti na območju občine tako, da bi prebivalci dobili nov vir dohodkov. V ta namen mislijo poslati nekaj mladincev v državno kletarsko šolo, a v močvirnatih predelih ob Krki zasaditi posebno vrsto vrbe, ki je prikladna za pletenje košar, košev, steklenic, raznih vrtnih garnitur pohištva, kakor tudi pletene stole in mize za razne hotele in letovišča. V Kostanjevici smatrajo kot pereč problem, kam usmeriti doraščajočo kmečko mladino. Doslej se mladina večinoma navdušuje za poklice kot mehaniki, ključavničarji, šoferji, mizarji, dekleta pa večinoma za šivilje. Zato bo potrebno prav temu vprašanju posvetiti prav vso pažnjo. Zavedati se pa moramo, da stoji naše kmečko gospodarstvo pred reorganizacijo in zato bo treba nujno misliti, da pošljemo ravno iz vrst kmečke mladine največ ljudi v razne agrarne tehnikume ter na prakso v velika socialistična kmečka gospodarstva, kjer se bodo spoznali z ravnanjem vseh modernih strojev, ki so nujno potrebni za reorganizacijo in mehanizacijo našega kmečkega gospodarstva.

Gospodinjski NASVETI...

Kmalu bomo morale zaključiti z vkuhavanjem. Zato pohitimo, da se bomo v zadostni meri preskrbele za zimo.

VLOŽENA ZELENA PAPRIKA:

Na 1 liter kisa damo 12 dkg olja, 12 dkg sladkorja. V tej tekočini kuhamo oprano celo papriko toliko časa, da spremeni barvo. Papriko vzamemo iz kozice in jo pustimo, da se odcedi in ohladi. Ohlajeno papriko zložimo v kozarce s širokim vratom tesno drugo poleg druge. Ko je kozarec poln, ga nalijemo s sveže prekuhanim kisom (po okusu), čezenj pa nalijemo malo olja. Kozarec zavežemo s pergamentnim papirjem ter hranimo na hladnem prostoru.

SRBSKA SOLATA:

Na rezance narežemo zeleno papriko, zelen paradižnik, čebulo in zelje. Vse skupaj dobro premešamo, nasolimo in natlačimo v kozarce. Nanj nalijemo ohlajen prekuhan kis ter dodamo še malenkost olja. Kozarce zavežemo in hranimo kot zgoraj.

KAKO OHRANIMO VINSKI MOŠT, DA OSTANE SLADAK?

Mošt takoj izpod preše segrejemo do 80° C, nato še vročega nalijemo v čiste steklenice. Steklenice zamašimo s prekuhanimi zamaški in oblijemo z voskom.

IZPRED SODIŠČA

Dne 24. septembra 1952 je bila na Senovem javna razprava proti obtožencem:

Bizjak Stanku, Levičar Vidu, Levičar Francu st., Levičar Francu ml., Pintarič Francu, Grobovšek Milanu, Bizjak Vidi in Levičar Moniki. V dvorani nižje gimnazije se je razprave udeležilo okrog 200 ljudi, ki so ji z velikim zanimanjem sledili.

Glavna obtoženca Bizjak Stanko in Levičar Vid sta v jutru dne 31. decembra 1951 po predhodnem dogovoru maskirana počakala na nerazsvetljenem kraju blagajničarko rudnika Senovo Ivanc Brigito in pomožno uslužbenko Vajsbaher Danico, ki sta nesli denar za izplačilo delavcem iz glavne pisarne v pisarno strojnega obrata in sta ju, ko sta se jima približali, napadla, tako da je Bizjak Stanko udaril Vajsbaherjevo, Levičar pa Ivančevo ter sta jima odvzela aktovko z 252.300 dinarji. Prav tako sta zgoraj omenjena vzela v noči od 5. na 6. junija 1951 na separaciji rudnika Senovo z mešalnika za beton 1 elektromotor in 31 metrov električnega kabla. V mesecu septembru 1951 sta iz skladišča rudnika Senovo vzela 43 komadov različnih pil in mnogo ostalega ključavničarskega pribora, pri čemer sta z vitrihom odklenila vrata skladišča in za seboj tudi zaprla.

Poleg navedenega sta Bizjak in Levičar kradla kolesa, perutnino, skratka vse, kar jima je prišlo pod roke.

Levičar Franc st. je pomagal svojemu sinu pri kraji v Rožnem iz kleti Levičar Franca. Prav tako je pomagal pri kraji na Senovem iz kleti Žnideršič Franca, od koder sta odnesla žensko kolo in 12 litrov kisa.

Pintarič Franc pa je leta 1951 na Senovem kupil od Levičar Vida in Bizjak Stanka elektromotor, za katerega je plačal 20.000 din, dalje pa ga je prodal za 45.000 dinarjev. Prav tako je kupoval od Bizjaka in Levičarja več delov za kolo, kljub temu, da je vedel, da so deli ukradeni. Te dele pa je potem uporabljal pri popravljanju koles.

Levičar Franc ml. je kupil od obtoženega Bizjak Stanka moško dvokolo za znesek 5.000 dinarjev, čeprav mu je Bizjak povedal, da je kolo ukradeno.

Levičar Monika je vse ukradene stvari skrivala na svojem domu v Reštanju pri Senovem, skupno s svojim možem pa je iz oropanega denarja kupila pohištvo in razne druge stvari. Prav tako je pekla kokoši, za katere je vedela, da so ukradene.

Obtožena Bizjak Vera pa je sprejela od obtoženega Bizjak Stanka 40.000 din, za kateri znesek ji je ta povedal, da ga je dobil z ropom blagajničarke rudnika Senovo ter je ta denar porabila sama za nakup raznih stvari, znesek 12.000 dinarjev pa je odnesla v Ilirsko Bistrico za plačilo izdelave kavča.

Obtoženci so po večini svoja dejanja priznali in jih obžalovali, razen Levičar Vida, ki svojih dejanj ni v celoti priznal, Levičar Franc st. in Levičar Monika, ki se je med razpravo vedla skrajno cinično.

Za svoja dejanja so prejeli zasluženo kazen, in sicer:

Bizjak Stanko 18 let;
Levičar Vid 18 let;
Levičar Franc st. 1 leto 6 mesecev;
Levičar Franc ml. 6 mesecev;
Pintarič Franc 1 leto 5 mesecev;
Bizjak Vera 6 mesecev oziroma 2 leti pagojno in
Levičar Monika 1 leto strogega zapora.

Razprava se je vršila v dvorani nižje gimnazije na Senovem, katere se je udeležilo okrog 200 ljudi in je trajala od 8. ure zjutraj do 10. ure zvečer.

Videmski roparji so prejeli zasluženo kazen

Dne 14. junija t. l. ob 21,30 so prišli v stanovanje Antonije Švajger, bivše trgovke v Prekopi pri Vranskem, 38 letni šofer, lastnik hiše in sin velikega posestnika, Franc Kodela iz Stare vasi pri Vidmu ob Savi, ki je tudi lastnik avtomobila, s katerim so se pripeljali do Švajgerjeve, 23-letni Viktor Vrstovšek, mehanik in šofer iz Stare vasi, 23-letni Rudi Buršič, avtomehanik iz Stare vasi ter 20-letna Dragica Kač iz Latkove vasi pri Preboldu. Moški so bili oboroženi s pištolami. Vrstovšek je Švajgerjevi tudi s pištolo grozil, Kodela jo je celo udaril in podrl na tla. Izdajali so se za varnostne organe iz Maribora. Švajgerjevo so oropali sukna za moške obleke in raznega tekstilnega blaga za okrog 200.000 din. Znosili so vse v avto in se odpeljali. Franc Kodela in Dragica Kač sta že 31. maja letos vlomila pri teti Kačeve, kjer je imela Švajgerjeva shranjeno blago, bila pa sta pregnana. Teta Kačeve je po vlomu takoj vrnila Švajgerjevi blago. Kačeva Dragica je Kodeli sporočila, kje se blago nahaja in tako so 14. junija izvršili rop. Vseh pet se je te dni zagovarjalo pred okrožnim sodiščem v Celju in so bili obsojeni: Franc Kodela na 7 let in 6 mesecev strogega zapora, Viktor Vrstovšek na pet let strogega zapora, Rudi Buršič na leto in 3 mesece strogega zapora, Anton Jeke na 4 mesece zapora pogojno, Kač Dragica na 2 leti strogega zapora. Francu Kodeli je bil z obsodbo zaplenjen tudi osebni avtomobil.

IZGUBLJENO

Izgubila sem na poti od Krškega—Leskovca—Prekope temnordečo jopico, kombinirano sivo. Pošten najditelj naj isto proti nagradi prinese na uredništvo. Dijankinja 4. r. gimnazije, Šentjernej.

KINO KRŠKO:

1. in 2. oktobra
DOBRI SAM — ameriški film
4. in 5. oktobra
LJUBIMCA IZ VERONE — franc. f.
8. in 9. oktobra
BROWNIGOVA VERZIJA — angl. f.
10. in 12. oktobra
DOLINA ORLOV — ameriški film
15. in 16. oktobra
OČARLJIVI GOLJUF — avstr. film

Predstave ob sredah, četrtkih in sobotah ob 19. uri, v nedeljo ob 17. in 19. uri.

V soboto 4., zaradi telovadne akademije okrajnih TVD Partizana, predstava ob 18. uri.

KINO BREŽICE:

1.—2. X.
TEŽKA LETA — premiera
3., 4., 5., 6. X.
DAMA V HERMELINU — angleški barvni film
8.—9. X.
SOUNSET BOULEWARD — prem., ameriški film
10., 11., 12. X.
BOJEVITI O FLYNN — ameriški f.
14., 15., 16. X.
Na splošno željo slov. film KEKEC

Šole prijavite obiske!

Predstave med tednom ob 7. uri, ob nedeljah in praznikih ob 3., 5. in 7. uri.

MESTNI ODBOR ZVEZE BORCEV V KRŠKEM

priredi v nedeljo, 12. oktobra ob 14 na stadionu Matije Gubca v Krškem

veliko TOMBOLO

Pohitite z nakupom tombolskih kartic! — Kupite jo takoj! Stane samo 30 din. — Morda prav vas čakajo naslednji glavni dobitki: SPALNICA, MOŠKO KOLO, 200 LITROV VINA, 1000 kg CEMENTA, 4 pm DRV ter razni drugi dobitki v skupni vrednosti 750.000 din.

Tombolske kartice dobite lahko v vseh trafikah, trgovskih in gostilniških lokalih.

Po tomboli bo PROSTA ZABAVA. Za odlično kapljico in jedačo preskrbljeno.

K obilni udeležbi vljudno vabi odbor!

PEPČE PRIPOVEDUJE...

Ko sva se vrnila s Kunigundico iz DOLENJSKIH TOPLIC, povedati moram, da nama ostanejo vtisi in doživljaji veličastnega zbora v Dolenjskih Toplicah v nepozabnem spominu, sem naletel na množico različnih starejših pobožnih ženic. Vprašal sem jih: »Mamice in devičice, ja kaj ste pa tako hude, kdo vas je pa tako razjezil, da izgledate kot razkačene ose?« »Kaj bi ne bile,« odgovore vse soglasno, »tako lepo smo prosile ljubega boga, naj uredi svoje nebeške zatvornice tako, da bo v soboto, 13. in v nedeljo, 14. septembra lilo kot iz škafa ter tako onemogočilo komunistom in partizanom obisk v Dolenjskih Toplicah. Vse naše prošnje in vzdihljaji so bili zaman in kakor nalašč je poslal v soboto in nedeljo tako lepo vreme, da je bilo kar veselje. Vidi se, da nas je bog zapustil!« Žalostno so ženičice skimavale z glavami, želel sem jim še več takih neizpolnjenih želja ter odšel. Mudilo se mi je v DOBOVO, da ne bi zamudil tako slavnostne poroke pri Katiču. Ko sem prišel v bližino Katičeve hiše, sem kar ostrmel. Zdelo se mi je, da se nahajam, če že ne v bivši Avstroogrski, pa vsaj v stari Jugoslaviji. Pri polni mizi jedil in pijače so se zbrali zastopniki cerkve, zastopnik advokatov ter zastopniki mesarjev in gostilničarjev ter si ob čašah rujnega vinca v jokavem rodoljubnem zanosu obujali spomine, ko so še vladali milemu slovenskemu narodu. Ker je to boljša gospoda in Dobova ne premore za njihova usteca primernega in sposobnega jedilnega orodja, kakor tudi Dobovčani niso vredni, da strežejo tako imenitni gospodi, zato je gospod Katič naročil jedilno orodje in natakarje iz prvoklasnega zagrebškega hotela »ESPLANADE«. Razumljivo, da se je gospod Katič pri tem precej posušil zaradi velikih izdatkov za to »veličastno« poroko in je zopet razumljivo, da ni mogel plačati 83.000 din davka. Svetujem in toplo priporočam Dobovčanom, naj napravijo zbiralno akcijo in pomagajo gospodu Katiču plačati neporavnane davke. Lepa slovenska pesem poje: »Pri farni cerkvici zvonček že zvoni, a jaz sem še pri svoji ljubici...!« Na to pesemco sem se spomnil, ko sem korakal proti KAPELAM, kjer sem bil povabljen na poroko mežnarja in tamkajšnje farovške kuharice. Nevesta in ženin sta mi pripovedovala pot, ki ju je privedla v zakon. Nekako užaljena mi je pripovedovala nevesta, da skoraj ne verjame v uspešnost molitve, ker je neštetokrat preklečala pred podobo matere božje ter jo iskreno prosila: »O preljuba mamka božja, ti si spočela, ne da bi grešila, daj da grešim, ne da bi spočela!« Ni me uslišala, posledice so bile tu. Da pa varujemo čast in ugled župnišča in sloves pobožnih stanovalcev tega župnišča je prišlo do poroke med mežnarjem in kuharico. Pojedina je bila v farovžu, kljub temu, da je gotovo častiti gospod nekako cikal s svojim govoričenjem, da pojedina in poroka, ki se vrši v župnišču, ne služi baš v vzgled vernim ovčicam kapelske fare. Toda nič zato, grešniki smo vsi. V KRŠKO sem prišel zmučen in utrujen, hotel sem zaviti v restavracijo Triglav, ko me opozori neki prijatelj in zakliče: »Pepče, nikar ne hodi po krških gostilnah pit, poglej tu gor, kaj piše!« Začuden se ustavim, pogledam na tablo in čitam: »LMO — Kleparska in kotlarska DELAVNICA. klep kot.« Začuden strmim v poslopje, kjer kleparji delajo vince, in si mislim: »kako prav je imel stari Bolafijo, vinski trgovec v Ljubljani, ko je na smrtni postelji izdal svojemu sinu največjo družinsko tajnost, to je, da se da tudi iz grozdja vince delati!« Zato se ne čudim, če ne pijemo v Krškem oziroma krških gostilnah dobrega vinca. Gostom pa, katerim je zdravnik predpisal točno odrejeno dijeto priporočam, da obiskujejo Mestno restavracijo (Murko), kjer bodo postreženi z apotekarskimi porcijami in apotekarskimi cenami. Tako stane pri Murku žemlja 6 dinarjev in si za prenos iste od peka do gostilne zaračuna 2 dinarja, ker gostilničar plača namreč za vsako žemljo 4 dinarje, a prodaja jih pa po šest. Hitel sem na vso moč na STUDENEC ter poiskal tovariša tajnika Žiberta ter ga vprašal, ali je že prodal moško ročno uro za 4.000 din, ki jo je našel v paketu vdove Mlakar iz Rovišč. Žibert je namreč odkupil paket, dospel iz inozemstva, od Mlakarjeve vdove iz Rovišč, ne da bi ona vedela za vsebino paketa, za ceno 2.500 din. Mlakarjeva namreč ni imela denarja za dvig paketa, zato jo je Žibert pregovoril, da mu je paket prodala. Tudi neke vrste komunalna dejavnost! V ZABUKOVJU se ji pa bog, ki visi v kotu privatne gostilne SALAMONA, kar obrnil od sramu, ker so pivci, zbrani okrog mize, tako nenehno uporabljali italijanske kletvine (p... Madonne in p... Dio! Da je tale bog od sramu že ves črn postal ni nič čudnega. V cerkvi sem pa občudoval res človekoljuben in nadvse ljubezniv postopek župnika Rampreta, ki se je dobesedno držal Kristusovega izreka: »pustite male k meni!« Od obhajilne mize je namreč župnik Rampret, ne vem zakaj, poklical nekega otroka v zakristijo, tam mu nekaj povedal, nato ga pa suvaje v hrbet po cerkvi peljal iz zakristije. Župniku Žgajnar Ignacu v ŠENTJANŽU sem se pa ponudil, da mu knjigovodsko uredim njegovo privatno posojilnico in živinorejski odsek. Na mojo ponudbo me je tako strašno pogledal, da sem jo takoj odkuril iz Šentjanža. Iz Šentjanža sem jo odkuril kar preko Mokronoga v VEL. PODLOG, kjer sem našel veselo družbo neke nune iz RAKE in fantov, ki so si napijali z žlahtno kapljico. Nuni je družba fantičov tako ugajala, da je neprestano klicala litre na mizo in tudi sama vneto častila boga Bakha, saj ni čudno, nuna je doma vendar iz Rake, kjer obstoja društvo spoznavalcev sv. Bakha. Na večer se je nuna sladko ginjena vrnila domov, kako jo je prednica sprejela, o tem zgodovina molči. Odšel sem v KOSTANJEVICO, kjer mi Konigundica že dolgo časa nagaja, češ da naj si že končno enkrat uredim frizuro. Prišel sem do frizerja TANČAKA, se vsedel na stol in z mojim prijateljem potrpežljivo čakala, kdaj bo blagovolil velespoštovani frizerski mojster obrniti pažnjo na naju in vprašati, kaj hočeva. Toda vse zaman, tovariša počakajta, da odigram partijo ali dve šaha, nakar sem vama takoj na razpolago. In ta partija šaha se je vlekla, vlekla, jaz pa sem se rajši zavlekel v gostilno k BUČERJU, kjer so me v gostilni pogostili brez partije šaha.

Pozdravlja vas Vaš Pepče.

PRVO STRELSKO TEKMOVANJE OKRAJA KRŠKO

V počastitev VI. kongresa KPJ prireja strelska družina »Celuloza« Videm ob Savi na strelišču pri Veliki vasi prvo strelsko tekmovanje za vse strelske družine, pripadnike LM in JLA okraja Krško. Tekmovanje bo na dan 11. in 12. oktobra 1952 in sicer v soboto 11. oktobra od 12. do 17. ure in v nedeljo, 12. oktobra od 8. do 14. ure.

Tekmuje se ekipno in posamezno. Ekipa šteje 5 članov. Municija in puške se dobijo na strelišču.

Tekmuje se z vojaško puško, na razdaljo 20 m, po 5 strelov iz vsakega položaja ter po 2 poizkusna strela na vsak položaj. Čas streljanja bo z ozirom na število tekmovalcev naknadno določen.

Ekipni prvak prejme v trajno last lep pokal, prvak posameznikov pa plaketo.

Prijave je poslati najkasneje do 8. oktobra 1952 strelski družini »Celuloza« Videm ob Savi. SD »Celuloza«.

Leta 1573

NA KRŠKEM POLJU

Vojvoda sname kapo, dvigne oči in reče: »Bog, ti nas vidiš tu na tujih tleh na mrazu. Veš, da hočemo dobro, da nas ne tira zla namera. Daj nam, bog, srečo! Zbogom, bratje, da se sestanemo pod Susjedom! Zbogom!«

»Ilija,« pristopi k vojvodi kapetan Kupinič in položi tri prste na svojo sabljo, »prisegam, da te sablje živ ne bom spustil iz rok in da se bom boril, dokler bo v mojem srcu le kapljica krvi. Zbogom!«

Vojvoda in kapetan sta se poljubila.

Četa za četo se je na brodu prepeljala čez Savo, a s prvim brodom ‚advokat' in Metličan, in ko je pristal pod Krškim zadnji brod, je Ilija komandiral svoji vojski:

»Naprej v imenu božjem na Sevnico! Zbogom bratje!« in maha s kapo v slovo tovarišem na drugi strani.

»Zbogom!« se je odzvalo s kranjske strani tisoč grl. A Ilijina vojska je korakala dalje po štajerski zemlji proti zapadu. Dolgo je še med pogorjem vzdolž Save pel boben, dolgo se je razlegala v zategnjenih zvokih otožna hrvaška pesem.

Iz Krškega dirjata proti Drenovi vasi na Leskovškem polju dva konjenika. Prvi je bil Metličan Doročič, drugi zakotni pisar Šimen Drmačič. Ko prideta do križpotja med Bregano in Kostanjevico, ustavi Šimen konja; za njim Metličan.

»Tako,« pravi Šimen, »tu se nama je razstati. Ti kreni na vzhod preko Samobora k Alapiču, a jaz uberem svojo pot.«

»Kam?«

»Ne sprašuj, ampak samo izroči Alapiču pismo. Zbogom in srečno pot!« Ne da bi počakal odzdrava, vzpodbode Šimen konja in oddirja na jug, medtem ko je tovariš obrnil konja v smer na Samobor.

Že se je mračilo, ko je Šimen po naporni poti zavil v kostanjeviške ulice. Potem, ko je spravil konja v hlevu krčme, je poizvedoval, kje stanuje baron Jožko Turn, obrstlajtnant Krajine in poveljnik Uskokov, in se, ko izve, jadrno odpravi k njemu.

Pred hišo je stalo nekoliko uskoških pešcev in krajinskih strelcev. Šime se obrne do visokega postavnega človeka z dolgo črno brado, odetega v temnorjavo sobolovino, ki je izpod širokega klobuka ravnodušno gledal v svet ter s prsti poigraval po svojem dolgem meču.

»Vaša milost,« se prikloni pisar, »ali je veleblagorodni gospod baron Turn doma?«

»Je,« nemarno odgovori Črni Matjaž, poveljnik hrvaških strelcev, in pomeri pisarja od pete do glave.

»Povedite me k njemu, prosim vas, in to precej; imam mu sporočiti važne vesti.«

»Kdo pa si?«

»Zelo uslužen človek in zvesto vdan gospodu baronu. Prosim vas, k njemu me vedite, ker je vsak trenutek zlata vreden.«

Častnik Matjaž vede Šimna po stopnicah pred vrata Turnovega stanovanja. Ko se je nekaj časa pomudil pri obrstlajtnantu, pozove Šimna v sobo, sam pa se odstrani.

Gospod Turn je bil velik možakar podolgovatega mračnega obraza z mogočnimi brki. Sedel je, odet v suknjič krajinskega častnika za mizo, na kateri so bili klobuk, meč, pisma in majhna svetilka. Baš je pisal dolgo pismo, a za njim je stal plavolas krajinski častnik Lasser, kapetan bihački, in prebiral sveženj papirjev. Turn dvigne glavo.

»Kdo si, od kod?« vpraša Šimna v hrvatskem jeziku.

»Siromašen pisar od Sotle.«

»Pa kaj želiš od mene?«

»Od vas, vaša milost, ne želim ničesar; vi morate od mene želeti.«

»Jaz od tebe?« se glasno zasmeje baron, »poslušajmo!«

»Morebiti ste slišali,« nadaljuje Šimen, »da so hrvaški dihurji vdrli v vaš kokošnjak?«

»Hrvaške puntarje misliš? Vse vem,« reče Turn, ki se je naglo dvignil.

»To je, nekaj vam je na ušesa prišlo, ker kmetje zadosti glasno bobnajo, pa tudi vaši Uskoki za vašim hrbtom čudno mrmrajo. Pazite. Pa oprostite, da rečem skratka, vi sploh ničesar ne veste, a jaz vse. Kako, kdaj, kje, kam, ker sem se vtihotapil v njihovo vojsko — vse njihove namere so mi znane.«

»Torej tudi ti si med puntarji?« vzroji Turn.

»Prosim vas, vaša milost, poglejte te moje drobčkane kosti — jaz, pa puntar! Mislil sem oblasti ustreči. Zato sem med kmeti vohunil.«

»Torej povej!« reče Turn, a Šimen se nasmehne in dé:

»Siromak sem, a roka pere roko. Najprej morate dati trdno besedo, da se mi ne bo ničesar zgodilo.«

»Naj bo! Dam ti besedo. Tu imaš aro!« in pri teh besedah vrže Turn na mizo mošnjo. Smeje jo pisar stlači v žep, potegne iz nedri pismo in ga izroči baronu ter reče:

»Tu sem vam vse natančno napisal: poveljnike, čete, pot in kam mislijo kreniti. Berite in potem ukrenite, kako jim boste lažje in uspešneje zavili vrat.«

Turn začne brati, a Drmačič sede v kot na klop in sklonjene glave opazuje barona, čigar oči čezdalje bolj pozorno lete po vrsticah. Naposled skoči in vzklikne v nemškem jeziku, da bi ga Drmačič ne razumel:

»Berite, gospod Lasser! Pri bogu, tu je treba zasukati rokave. To ni šala, to ni preprosta kmečka vstaja, to je več, kakor mi je Stepko Gregorjanec sporočil. Še danes mora odjezditi v Ljubljano glasnik h kranjskim ustanovam, da nese moje pismo, da naj se dvigne deželna bramba, drugi pa bo nesel pismo upravitelju celjskega okraja. Sam pojdem danes zvečer v Žumberg s 30 konjeniki, da mi hudič Nožina ne premoti ljudi. Nesel jim bom svoje denarje, katere jim je dolžna banovina, da jih vsaj za nekaj časa pomirim. Vrnem se jutri. Črni Matjaž naj bo s svojimi 100 strelci pripravljen, a vi, kapetan, zberite svoje konjenike. Prizadeval si bom, da zberem čim več Uskokov. Po mojem povratku bomo udarili na Krško. Ker nikakor ne smemo dopustiti, da bi se kuga med kmečkim ljudstvom širila dalje. Ban, gospod Halek in hrvatski stanovi seveda po svoji navadi drže roke križem. Kam pa se misliš napotiti ti?« vpraša Turn nato Šimna po hrvaško.